

MAKNA BENCANA DALAM RUANG DAN ANGKA: COVID-19 SEBAGAI PERISTIWA BERITA DALAM AKHBAR DI MALAYSIA

THE MEANING OF DISASTER IN SPACE AND NUMBERS: COVID-19 AS A NEWS EVENT IN MALAYSIAN NEWSPAPERS

Rohizah Halim*, Pin Wooi Tan and Peshamini Munusamy

School of Languages, Civilisation and Philosophy, Universiti Utara Malaysia, Sintok, Kedah, Malaysia

*Corresponding author: rohizah@uum.edu.my

Published online: 30 April 2026

To cite this article: Rohizah Halim, Pin Wooi Tan and Peshamini Munusamy. 2026. Makna bencana dalam ruang dan angka: COVID-19 sebagai peristiwa berita dalam akhbar di Malaysia. *Kajian Malaysia* 44(1): 335–356. <https://doi.org/10.21315/km2026.44.1.15>

To link to this article: <https://doi.org/10.21315/km2026.44.1.15>

ABSTRACT

News articles reflect both the organisation's and the wider society's sociocultural, political, and economic practices. The influence of these practices is not always visible to the general public, and to varying degrees. Publication practices can be more visible in how newspapers report on certain news events, such as placement, article size and the type of sources. The sociocultural, political, and economic influences tend to be writ large when the news events reported involve issues of ideological differences or group conflict. These ideas will be explored, analysed and discussed in this article. The COVID-19 pandemic is a global event; therefore, questions may be raised on how organisation and society exert their influence on the way Malaysian newspapers report on COVID-19. Consequently, four newspapers representative of Malaysia – Berita Harian, The Star, Sin Chew Daily and Makkal Osai – were selected to examine how organisational and societal influences impinged on COVID-19 as a news event. Findings from the output perspective confirm the idea that organisational pressure exerted greater influence on the reporting of COVID-19 in Malaysian newspapers. Conversely, the nature of the pandemic makes it harder to distinguish the influence of sociocultural practices, whereas political and economic influences are more clearly identifiable as organisationally related. The article concludes that the broader sociocultural impact on news production practices cannot be adequately understood by examining newspapers as physical entities alone. These factors can only be comprehended through deeper analysis of the news articles, with texts positioned as the primary data.

Keywords: COVID-19, news reports, Malaysia, news event, newspaper analysis

ABSTRAK

Laporan akhbar menggambarkan amalan organisasi dan amalan sosiobudaya-ekonomi-politik sesebuah masyarakat. Pengaruh amalan penerbitan dan amalan sosiobudaya-ekonomi-politik kepada akhbar selalunya sukar dilihat oleh pembaca yang hanya berpandukan teks berita. Amalan penerbitan boleh jadi lebih ketara dalam cara akhbar melaporkan suatu peristiwa berita, sementara pengaruh sosiobudaya-ekonomi-politik menjadi lebih jelas apabila peristiwa yang dilaporkan melibatkan konflik seperti ketegangan antara kumpulan atau ideologi. Pandangan ini mempengaruhi persoalan dan kaedah kajian yang diguna pakai dalam artikel ini. COVID-19 sebagai peristiwa berita ialah isu yang melibatkan masyarakat dunia. Persoalan timbul tentang pengaruh sosiologi organisasi dan latar sosiobudaya-ekonomi-politik terhadap strategi pelaporan yang terdapat dalam akhbar-akhbar di Malaysia. Oleh itu, empat akhbar – Berita Harian, The Star, Sin Chew Daily dan Makkal Osai – dipilih untuk meneliti pengaruh amalan organisasi dan pengaruh kemasyarakatan dalam pelaporan COVID-19 sebagai peristiwa berita. Dapatan daripada aspek output akhbar mengiakan pandangan bahawa amalan organisasi lebih jelas mempengaruhi penerbitan berita dan menjadi aspek yang paling ketara dapat dilihat. Sementara itu, pengaruh budaya, politik dan ekonomi tidak boleh diperjelas dengan hanya melihat maklumat angka dan ruang, sebaliknya memerlukan penelitian mendalam tentang teks berita yang dihasilkan.

Kata kunci: COVID-19, laporan akhbar, Malaysia, peristiwa berita, analisis akhbar

PENGENALAN

Berita akhbar tidak dilaporkan begitu sahaja, sebaliknya melalui proses tertentu sebelum disiarkan di dada akhbar. Proses penghasilan berita akhbar menghasilkan teks yang membawa makna yang berkait dengan kedudukan akhbar sebagai artifak sosiobudaya. Sesebuah teks berita yang dihasilkan menunjukkan sifat tertentu yang menggambarkan genre yang difahami dan diterima sebagai wacana berita akhbar. Dalam konteks ini, penggunaan ciri genre dan wacana berkait dengan proses penerimaan oleh pembaca. Contohnya, pengklasifikasian item berita dalam ruangan tertentu, penstrukturan maklumat dalam berita berunsur berat dan berita berunsur ringan, penggunaan sumber berita dan penonjolan peristiwa tertentu merupakan aspek yang jelas dapat dilihat dalam akhbar. Kesemua aspek ini mempunyai kaitan dengan bentuk teks iaitu genre dan pemahaman umum tentang akhbar sebagai jenis wacana berita. Sebaliknya aspek yang sedikit sukar untuk dilihat ialah aspek sosiologi organisasi berita dan pengaruh persekitaran sosiobudaya-ekonomi-politik dan pengaruh terhadap penerbitan berita.

Pengaruh institusi atau sosiologi bilik berita terhadap penghasilan berita telah dibincangkan oleh sarjana media (White 1950; Breed 1955; Petrow 1982; Singer 2005; Bunce 2017; Westlund dan Ekström 2019; Prodnik dan Vobič 2024) dan

menunjukkan bahawa amalan institusi dan sosiologi bilik berita bergabung dengan persekitaran ekonomi (Lowry 2011) dan sosiobudaya (Blumler dan Esser 2019) kerana berita yang dihasilkan oleh wartawan dan organisasi berita dipengaruhi oleh amalan profesionalisme kewartawanan, institusi media sebagai entiti perniagaan dan persekitaran kemasyarakatan. Persoalan yang akan dibincangkan seperti berikut:

1. Bagaimanakah COVID-19 sebagai sebuah peristiwa berita dilaporkan dalam akhbar-akhbar di Malaysia?
2. Bagaimanakah COVID-19 sebagai peristiwa berita menunjukkan pengaruh amalan insituti dan identiti sosiobudaya-ekonomi-politik masyarakat pembaca mereka?
3. Adakah akhbar vernakular (*Sin Chew Daily* dan *Makkal Osai*) berbeza dengan akhbar arus perdana (*Berita Harian* dan *The Star*) dalam liputan tentang COVID-19?
4. Adakah maklumat tentang jumlah dan ruangan berita dapat membongkar jawapan kepada persoalan ini?

Penyebaran ideologi oleh organisasi media dan pengaruh sosiobudaya dalam teks berita boleh dilihat dalam perbincangan tentang kandungan berita. Elemen seperti penggunaan sumber dalam berita, penggunaan bahasa dan penstrukturan maklumat yang terdapat dalam berita telah ditunjukkan sebagai tindakan berideologi oleh pihak akhbar dalam mempersembahkan sesuatu peristiwa kepada pembacanya. Kajian daripada Glasgow University Media Group (Quinn 2010) dan sarjana dalam bidang linguistik kritis (Fairclough 1995) menunjukkan bahawa sosiologi bilik berita mempengaruhi penerbitan berita dengan membawa ideologi yang bertindak secara senyap dalam memaknakan suatu peristiwa berita.

Selain itu, akhbar turut mempengaruhi pemahaman tentang peristiwa melalui tindakan pembahagian berita kepada ruangan tertentu. Secara umumnya, akhbar menerbitkan peristiwa berita yang berunsur berat dan berita berunsur ringan. Berita berat selalunya berita politik dan berita perniagaan, peristiwa yang mempunyai tarikh luput dan cenderung difahami sebagai menyampaikan maklumat secara terus. Sebaliknya, berita ringan termasuk ruangan pendapat (juga dikenali sebagai editorial) dan berita lain seperti hiburan dan yang berkenaan dengan budaya dan minat insani (*human interest*) tidak dikaitkan dengan tarikh luput. Sebagai amalan, berita berunsur ringan banyak disiarkan pada hari minggu (Sabtu dan Ahad) dan dalam ruangan atau halaman yang terletak di bahagian tengah akhbar.

Makalah ini menumpukan perbincangan untuk mengenal pasti sama ada ruangan akhbar dan fokus pemberitaan COVID-19 dalam akhbar boleh difahami sebagai satu proses pemaknaan tentang COVID-19 sebagai satu peristiwa bencana.

LATAR BELAKANG KAJIAN

Sebagai suatu konsep, secara umumnya berita (*news*) boleh difahami sebagai maklumat tentang sesuatu perkara atau peristiwa yang disampaikan secara lisan atau bertulis. Namun dalam konteks yang lebih khusus, berita dikaitkan dengan penyampai. Dalam konteks ini, berita difahami sebagai maklumat yang disampaikan atau ditemui dalam media. Dalam erti kata lain, berita ialah maklumat tentang sesuatu perkara atau peristiwa yang dibaca dalam akhbar (bercetak atau sebaliknya), didengar (melalui radio contohnya) atau ditonton (dan didengar) melalui televisyen. Berita dihasilkan oleh organisasi berita. Dalam dunia kontemporari, konsep organisasi berita dan penghasilan atau penyampaian berita mungkin boleh diperdebatkan dan diperhalusi, namun peranan serta pengaruh institusi atau organisasi berita konvensional masih dilihat relevan.

Organisasi media menghasilkan berita secara berkala – setiap hari atau setiap minggu atau setiap bulan – yang akan mempengaruhi amalan kerja organisasi tersebut dalam mengutip dan mempersiapkan bahan untuk diterbitkan. Hal ini memberikan makna bahawa berita ialah komoditi. Dalam erti kata ini, berita mempunyai tarikh luput dengan jangka hayat yang sangat pendek. Hal ini berkaitan dengan peristiwa yang dilaporkan dan konsep peristiwa itu sendiri. Peristiwa berita (*news event*) ialah peristiwa yang dinilai sebagai bersesuaian dan dapat disiarkan oleh organisasi media. Peristiwa ini mestilah peristiwa yang sedang atau baru berlaku. Konsep lain yang berkait dengan konsep peristiwa berita ialah nilai berita (*newsworthiness* atau *news value*) (Harcup dan O'Neill 2016). Konsep nilai berita sangat berkait rapat dengan amalan penerbitan dan persekitaran sosiobudaya-ekonomi-politik sesebuah masyarakat.

Antara elemen yang disenaraikan dalam perbincangan tentang nilai berita ialah konflik, impak, unik dan tidak dijangka, kejelasan dan hampir (atau *proximity* dalam konteks geografi dan budaya). Peristiwa yang mempunyai banyak elemen tersebut akan lebih cenderung dilaporkan oleh organisasi media. Peristiwa berita yang diterbitkan kemudiannya dilaporkan mengikut kaedah organisasi berita yang dilingkari oleh kehendak persekitaran sosiobudaya-ekonomi-politik masyarakat.

Penyelidikan akhbar di Malaysia mempunyai kecenderungan untuk menumpukan perhatian kepada teks akhbar arus perdana dan tidak menyeluruh

kepada akhbar vernakular. Sarjana media memegang pandangan bahawa akhbar tidak wujud dalam vakum dan bergantung pada persekitaran kemasyarakatan untuk memberikan makna kepada sesebuah peristiwa berita. Pendefinisian akhbar arus perdana dalam konteks Malaysia boleh dilihat sebagai lebih rencam daripada yang difahami ramai. Dalam masyarakat yang homogen atau sosialis atau dalam masyarakat yang tidak mempunyai kepelbagaian budaya dan bahasa seperti Malaysia, proses pemaknaan sesebuah peristiwa berita tentulah berbeza. Setiap negara mempunyai media yang menggambarkan masyarakat mereka.

Pengetahuan yang diperoleh daripada kajian ini akan menambah pengetahuan tentang pengaruh kemasyarakatan dan sistem ekonomi-politik terhadap produk media. Dapatan kajian ini diharap akan dapat memberikan pengetahuan tentang perhubungan timbal balik antara akhbar dengan persekitaran sosiobudaya dan sosiopolitik yang memungkinkan keberadaan akhbar tersebut. Usaha memahami kaedah pemaknaan oleh akhbar terbabit dapat memperjelaskan lagi perhubungan wacana media dan masyarakat terutamanya masyarakat berbilang kaum di Malaysia. Selain itu, sebagai peristiwa berita, COVID-19 ialah lembaran baharu dan unik dalam tamadun manusia dengan impak yang tidak dapat difahami sepenuhnya sekarang.

COVID-19 didefinisikan sebagai pandemik dalam erti kata penyebaran suatu penyakit berjangkit secara mudah dan meluas dalam suatu waktu tertentu. Pandemik dibezakan daripada epidemik dalam erti kata epidemik terhadap kepada kawasan tertentu sahaja. Dalam sejarah dunia, pandemik seperti kolera, wabak hawar (*plague/Black Plague*) dan influenza telah mempunyai pengaruh dalam membentuk dan mengubah ketamadunan manusia. Sebagai peristiwa berita, COVID-19 jelas mempunyai elemen peristiwa berita yang bernilai tinggi kerana impak yang tinggi kepada masyarakat dunia. Oleh itu, COVID-19 akan menjadi peristiwa berita yang merentas akhbar, sempadan budaya dan geografi. Persoalannya, apakah semua akhbar akan melaporkan COVID-19 dengan cara yang serupa? Jika wujud persamaan, apakah persamaan tersebut, dan apakah pemahaman yang boleh didapati daripada kaedah pelaporan tersebut?

Media berita ialah saluran utama kepada orang awam untuk mendapatkan maklumat tentang bencana seperti pandemik. Hal ini kerana nilai bencana sebagai berita dan aspek pengurusan bencana yang memusatkan maklumat kepada pihak berwajib menjadikan jurucakap kerajaan sebagai sumber penting kepada akhbar untuk mendapatkan berita. Hal ini disebut oleh Pantti, Wahl-Jorgensen dan Cottle (2012) yang menjelaskan konsep pendekatan terhadap pelaporan bencana kepada tiga bentuk pemahaman utama: kejutan bencana, fokus kepada peristiwa dan pengindeksan elit (*elite indexing*). Hal ini menekankan kebergantungan media kepada pemaknaan bencana seperti COVID-19 sebagai tindak balas kerajaan.

Dalam masyarakat kontemporari, media sosial semakin menjadi sumber utama anggota masyarakat mendapatkan maklumat. Nielsen et al. (2020) mendapati bahawa dua jenis responden iaitu responden yang mempunyai tahap pendidikan rendah dan muda cenderung mendapatkan maklumat daripada media sosial dan aplikasi mesej. Walau bagaimanapun, kesemua responden didapati menaruh kepercayaan kepada pakar kesihatan seperti saintis dan doktor yang lebih cenderung muncul dalam media konvensional. Dalam hal ini, perhubungan elit sosiobudaya-politik dan media menjadikan maklumat lebih mudah diterima sebagai sahih apabila muncul dalam akhbar dan saluran berita dengan reputasi yang diterima secara rasmi. Organisasi media yang wujud hasil daripada perkembangan media baharu bermasalah kerana suara mereka terlalu mencapah. Tambahan lagi, cara kerja mereka tidak mempunyai ketelusan dan daya tarikan mereka kepada pembaca menjadikan mereka tidak bersedia untuk menyederhanakan agenda yang dilihat terlalu partisan. Dalam konteks ini, amalan pengesahan taraf akhbar konvensional arus perdana dapat dilihat sebagai kekuatan mereka.

Dalam isu COVID-19, penyebaran maklumat yang dapat dipercayai mempunyai kepentingan tersendiri (Richtel 2020; United Nations 2020) dan penyelidikan khusus untuk menangani penyebaran maklumat salah (*disinformation*) merupakan antara topik yang menonjol (Jo et al. 2020; Zhou et al. 2020; Hadlington et al. 2023). Sifat media baharu menyebabkan aliran perkongsian tidak dapat dibendung (Wong 2020) dan terciptalah perkataan baharu, 'infodemik' yang menyerlahkan bahawa penyelidikan tentang media baharu dan media konvensional mempunyai kepentingan dan sumbangan yang tersendiri. Tambahan lagi, media konvensional lebih berkemungkinan untuk memaklumkan kepada masyarakat tentang maklumat yang salah (Martins, Weaver dan Lynch 2018) yang seterusnya membawa kepada penyebaran maklumat secara lebih bertanggungjawab.

Selain itu, terdapat aspek yang berkait dengan ciri-ciri media tempatan yang menyebabkan kajian ini memilih untuk menumpukan pemerhatian kepada akhbar konvensional arus perdana. Terdapat hujah yang kuat (Djerf-Pierre dan Shehata 2017) untuk mempercayai bahawa dalam kes pelaporan bencana semula jadi seperti pandemik COVID-19, akhbar konvensional mempunyai tahap kepercayaan tinggi daripada masyarakat. Di Malaysia, kewujudan masyarakat berbilang kaum turut mempengaruhi media berita. Terdapat akhbar vernakular selain akhbar yang berbahasa Melayu dan berbahasa Inggeris. Malahan, akhbar vernakular terutama yang berbahasa Cina dianggap sebagai akhbar yang lebih berjaya berbanding akhbar berbahasa Melayu. Contohnya syarikat yang menerbitkan akhbar *Utusan Malaysia* telah pun menutup operasi pada Oktober 2019 kerana masalah kewangan, hutang dan penurunan jumlah edaran. Akhbar berbahasa Melayu dan akhbar vernakular mempunyai agenda yang rapat dengan komuniti bahasa masing-masing dan persoalan yang boleh ditimbulkan ialah

bagaimanakah pelaporan akhbar tentang isu umum dipengaruhi oleh aspek sosiobudaya, sosioekonomi dan sosiopolitik? Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk meneliti kaedah liputan akhbar bahasa Melayu, bahasa Inggeris dan akhbar vernakular berkenaan dengan peristiwa berita COVID-19.

Terdapat beberapa penyelidikan yang khusus melihat kepada COVID-19 dan media konvensional. Al-Afnan (2020) yang mengkaji akhbar *Washington Post* dan *Chinese People's Daily* mendapati bahawa ideologi dan kecenderungan media bergerak sederhana dalam liputan berita. Akhbar-akhbar tersebut memenuhi agenda pemberitaan mereka melalui pemilihan topik, nada pelaporan, penonjolan isu serta latar belakang konteks supaya berkembang dan menjadikan berita yang disiarkan sarat dengan ideologi yang menyokong negara mereka.

Parvin et al. (2020) yang mengkaji laporan akhbar berbahasa Inggeris di China dan Jepun selama tiga bulan (Januari hingga Mac) melaporkan bahawa media kedua-dua negara dikesan mengubah fokus pelaporan COVID-19 mereka dalam tempoh tersebut berkaitan dengan kesihatan dan persediaan kepada isu-isu ekonomi, politik dan kesejahteraan sosial (*social welfare*). Akhbar China didapati lebih menumpukan perbincangan kepada isu tadbir urus dan kesejahteraan sosial, sementara akhbar Jepun memfokuskan kepada politik global. Maklumat ini juga boleh ditemui dalam bentuk asas dengan melihat ruangan akhbar yang menyiarkan berita tersebut.

Papapicco (2020) yang mengkaji isu COVID-19 dari aspek komunikasi kewartawanan mendapati bahawa pelaporan peristiwa berita dalam akhbar di Itali mengikut format berita berlanjutan (*continuing news*) dalam kerangka yang memberikan kaedah untuk melaporkan berita; kaedah yang dirujuk oleh Tuchman (1973) sebagai berita rutin kerja. Media Itali menggunakan aspek masa, tempat dan pelaku kerana COVID-19 dilaporkan dari perspektif penyebaran virus, kaedah penularan dan tindakan pencegahan. Dapatan beliau juga menunjukkan keberadaan kaedah liputan peristiwa yang terletak antara isu sebagai kejadian kecemasan dan keperluan untuk organisasi media menjalankan kerja mereka. Papapicco (2020) menyimpulkan bahawa laporan akhbar di Itali tidak meredakan malah menambah kepada ketidaktentuan maklumat dan pembentukan gambaran sosial yang berbeza tentang pandemik tersebut.

Kajian Mahima et al. (2020) yang melihat akhbar vernakular di Kannada, India mendapati bahawa akhbar tersebut menjalankan tugas dengan baik walaupun didapati cenderung melaporkan COVID-19 sebagai data statistik. Walau bagaimanapun, pihak akhbar berusaha untuk menyampaikan panduan berkaitan dengan langkah pencegahan dan maklumat terkini tentang penularan kes. Mahima et al. (2020) berharap akhbar dapat meningkatkan kualiti laporan dengan menggunakan pendekatan kewartawanan kesihatan yang lebih berkesan dengan meningkatkan kandungan yang lebih saintifik.

Perbincangan Sue (2022) tertumpu pada laporan akhbar *Sin Chew Daily* di Malaysia. Beliau meneliti 485 teks berita untuk memahami corak pelaporan dan peminangan yang digunakan oleh akhbar tersebut. Hasil kajian beliau menunjukkan bahawa peminangan COVID-19 adalah bersesuaian dengan pemahaman bahawa berita tersebut dalam fasa pandemik dan endemik yang bergantung kepada elit sosiopolitik dengan sumber elit politik dan organisasi rasmi ditonjolkan secara meluas. Dapatan ini mengiakan pandangan dan perbincangan Tuchman (1972; 1973; 1978), Lowry (2011) serta Prodnik dan Vobič (2024). Berita yang dihasilkan oleh bilik berita yang semakin tertekan dengan hambatan kewangan akan lebih cenderung untuk mengekalkan amalan pemberitaan dan kurang bermotivasi untuk melakukan inovasi.

Jumlah dan panjang masa liputan sesuatu peristiwa berita ialah satu cara akhbar menunjukkan kepentingan yang dibawa oleh sesuatu peristiwa berita. Krawczyk et al. (2021) mengumpulkan 26 juta teks berita halaman depan 172 akhbar dari 11 buah negara pada tahun 2020 (Januari hingga Oktober) untuk mengenal pasti tema utama liputan pandemik dan perbezaan emosi yang dibawa oleh liputan tersebut. Dapatan bahawa lebih daripada seperempat daripada keseluruhan jumlah berita muka hadapan melaporkan peristiwa COVID-19 dengan sentimen positif dan tema liputan akhbar berbentuk heterogen dari segi kandungan.

Tindakan membahagikan peristiwa berita kepada ruangan membawa makna yang boleh dikaitkan dengan amalan penghasilan berita. Bilik berita dibahagikan kepada unit tertentu dengan kepakaran tertentu yang dilatih oleh pihak organisasi. Selain itu, penggunaan sumber akan lebih efektif melalui pembahagian tugas. Dalam kata lain, tindakan membahagikan berita boleh difahami sebagai tindakan berideologi yang boleh mempengaruhi cara suatu peristiwa berita disampaikan kepada pembaca akhbar dan orang awam. Rohizah Halim (2012) mendapati bahawa berita tentang perang dalam akhbar *Daily Telegraph* dilaporkan sebagai berita perniagaan, berita sukan dan berita hiburan serta turut ditemui dalam ruangan surat daripada pembaca. Dapatan menunjukkan bahawa berita perniagaan dan perang dilihat sebagai isu yang mempengaruhi ekonomi dan saham. Perang sebagai satu perniagaan yang menguntungkan industri senjata – Britain mempunyai industri senjata – tidak disentuh oleh akhbar tersebut. Kajian Boiral et al. (2021) tentang COVID-19 sebagai berita perniagaan dari Mac hingga Mei 2020 menyimpulkan bahawa akhbar merupakan sumber utama bagi pemimpin korporat mendapatkan maklumat untuk merangka tindakan dan inisiatif berbentuk praktikal dalam menangani kesan COVID-19 terhadap organisasi mereka.

Oleh itu, tumpuan perbincangan dalam makalah ini diharapkan dapat menyumbang ke arah memperjelas lagi peranan media dalam memaknakan bencana seperti COVID-19 melalui amalan pelaporan mereka.

KAEDAH KAJIAN

Data dikutip daripada empat penerbitan akhbar di Malaysia. Keempat-empat akhbar ini dipilih untuk melihat kaedah pemaknaan COVID-19 sebagai peristiwa berita dari perspektif akhbar yang mempunyai agenda dan kaedah tersendiri tentang cara mereka melihat tugas mereka dalam konteks perhubungan akhbar dengan masyarakat pembaca. Akhbar-akhbar tersebut ialah *Berita Harian* (BH), *Makkal Osai* (MO), *The Star* (TS) dan *Sin Chew Daily* (SCD). BH diterbitkan dalam bahasa Melayu; MO diterbitkan dalam bahasa Tamil; TS diterbitkan dalam bahasa Inggeris, sementara SCD diterbitkan dalam bahasa Mandarin.

Data dikutip selama 16 hari iaitu dari 10 Mac 2020 hingga 25 Mac 2020. Tarikh ini dipilih untuk melihat sama ada terdapat perbezaan trend liputan kerana pemahaman yang dibentuk ialah pelaporan peristiwa berita yang mempunyai perkaitan dengan pendefinisian dan pemingkaan (*framing*) peristiwa yang disarankan oleh pihak elit sosiopolitik. Pada 18 Mac 2020, Malaysia mengisytiharkan pelaksanaan perintah kawalan pergerakan (PKP) selama dua minggu (15 hari) yang menghadkan pergerakan rakyat Malaysia sebagai tindak balas drastik kerajaan untuk membendung penularan COVID-19. Tindakan ini mengumumkan bahawa kerajaan memandang serius isu COVID-19. Oleh itu, keputusan dibuat untuk mengutip data dalam jangka masa seminggu sebelum dan seminggu selepas PKP diumumkan iaitu pada 10 Mac sehingga 25 Mac 2020.

Kaedah pengumpulan teks berita dilakukan dengan menggunakan kata carian 'COVID-19' atau padanannya dalam bahasa Tamil dan Mandarin. Perkataan lain seperti 'pandemik', 'corona', 'virus' (dalam erti kata merujuk kepada COVID-19 secara khusus dan bukan dalam erti kata umum) dan 'coronavirus' turut diterima sebagai kata carian. Walaupun tarikh pengumpulan data bertitik-tolak daripada permulaan PKP, frasa 'perintah kawalan pergerakan' tidak dijadikan kata carian. Semua halaman dan ruangan, kecuali halaman, ruangan, atau teks iklan, diteliti untuk dikumpulkan sebagai data.

Kesemua akhbar yang menjadi data kajian ialah akhbar bercetak yang diterbitkan dalam bentuk digital. Data BH dan TS dikumpulkan daripada aplikasi pelantar media PressReader.com yang dilanggan khusus untuk tujuan ini. SCD juga dilanggan dalam bentuk digital yang dimuat turun dalam fail berformat PDF, sementara data MO diperoleh secara percuma dengan kerjasama pihak pengurusan akhbar yang memberikan akses akhbar dalam format PDF.

Secara umumnya kesemua akhbar menghasilkan beberapa ruangan tetap dan ruangan mingguan seperti berita dalam negara, berita luar negara, berita perniagaan, berita sukan, berita hiburan serta ruangan editorial (atau *op-ed*

seperti minda pengarang, beberapa ruangan penulis tetap dan surat daripada pembaca). Pada hari-hari tertentu contohnya pada hari Sabtu dan Ahad, akhbar akan mempunyai ruangan istimewa dan tambahan yang memuatkan berita berkaitan gaya hidup dan budaya dengan item berita tentang fesyen, pendidikan dan kesusasteraan. Setiap item berita atau artikel dalam ruangan tetap dan ruangan tambahan yang menyebut tentang COVID-19 – walaupun sekali – akan dikumpulkan sebagai data dan disenaraikan dengan mengambil kira tarikh dan ruangan. Untuk mendapatkan gambaran yang lebih jelas, tahap pertama memerlukan penyelidik menterjemahkan ruangan dalam akhbar SCD dan MO. Sementara itu, data yang dikutip daripada TS tidak akan melalui proses terjemahan ke dalam bahasa Melayu.

DAPATAN DAN PERBINCANGAN

Akhbar merupakan jenis teks yang boleh dinilai dan difahami dari segi bahasa, genre dan wacana. Dari segi wacana, semua akhbar menggunakan amalan ruangan untuk melaporkan berita. Ruangan yang digunakan membahagikan peristiwa berita yang dilaporkan sebagai berita dalam negeri, luar negeri, perniagaan dan sukan. Terdapat juga berita hiburan dan berita lain yang lebih cenderung dilaporkan dalam ruangan tambahan yang disiarkan pada hujung minggu (hari Sabtu dan Ahad) dengan berita yang berfokus pada fesyen, riadah, pendidikan dan lain-lain. Dari segi genre, teks berita akhbar juga boleh difahami dari segi bentuk iaitu berita berunsur berat dan berita berunsur ringan. Selain amalan penerbitan, pembahagian berita berat dan ringan juga melibatkan kaedah pembinaan teks. Kesemua berita boleh dilihat sebagai berbentuk naratif, namun berita berat dibina dengan struktur piramid terbalik.

Dalam kerangka kritis, pemberian ruangan, pembentukan dan binaan teks dilihat sebagai satu amalan yang berupaya untuk mempengaruhi pengetahuan pembaca tentang sesuatu peristiwa berita, selain dilihat sebagai satu tindakan berideologi daripada pihak penghasil berita iaitu pekerja berita dan organisasi berita. Dapatan daripada analisis tentang ruangan akhbar dan bentuk berita yang menyiarkan berita tentang COVID-19 berupaya merungkaikan makna COVID-19 sebagai peristiwa berita.

Perbincangan dilakukan dengan memberikan perhatian kepada angka atau jumlah item berita COVID-19 yang dikumpulkan daripada akhbar-akhbar tersebut. Selepas itu, perbincangan diteruskan dengan meneliti ruangan yang melaporkan COVID-19 sebagai peristiwa berita. Maklumat tentang jumlah dan ruangan berita dapat memberitahu kita tentang tumpuan yang diberikan oleh akhbar terhadap COVID-19 sebagai peristiwa berita.

Dari segi kutipan data keseluruhan, sudah tentu pelaporan berita COVID-19 menunjukkan seolah-olah tiada berita lain selain berita COVID-19. Jumlah berita yang terkumpul menunjukkan bahawa isu pandemik menjadi tumpuan utama pelaporan akhbar. Jadual 1 menunjukkan jumlah keseluruhan berita yang disiarkan oleh semua akhbar yang dikaji.

Jadual 1: Jumlah berita yang menyebut tentang COVID-19

Bil.	Akhbar	Jumlah teks berita
1	<i>Sin Chew Daily</i>	1,704
2	<i>The Star</i>	1,343
3	<i>Berita Harian</i>	701
4	<i>Makkal Osai</i>	693

Hal ini bersamaan dengan kesimpulan yang dibuat oleh Krawczyk et al. (2021). Kajian ini yang mengumpulkan data daripada 172 sumber berita dalam talian (atau 26 juta artikel berita) menyimpulkan bahawa jumlah yang tinggi ini menunjukkan berlakunya lebih maklumat kepada orang awam.

Peristiwa Berita COVID-19 dalam Angka

Setelah maklumat awal dikumpulkan, trend pelaporan COVID-19 dilihat sebagai peristiwa berita dalam empat akhbar di Malaysia. Jadual 1 tidak menyenaraikan semua maklumat tentang jumlah berita untuk keseluruhan 16 hari dalam akhbar yang dikumpulkan. Perbincangan ini hanya akan membincangkan dapatan awal yang dapat difahami daripada data yang dikutip. Maklumat awal ini menunjukkan bahawa COVID-19 dilaporkan dengan jumlah yang tinggi dalam kesemua akhbar, namun SCD mempunyai jumlah berita paling banyak, diikuti dengan TS dan MO. BH menghasilkan jumlah berita yang paling rendah daripada keempat-empat akhbar yang dijadikan data. Maklumat ini boleh difahami iaitu BH mempunyai peristiwa lain yang dilihat sebagai lebih bernilai.

Daripada 16 hari yang dipilih untuk dijadikan tarikh pengumpulan data, tarikh 10 Mac 2020 merupakan tarikh edisi naskhah yang paling sedikit menyiarkan berita tentang COVID-19. Akhbar TS dan BH menumpukan perhatian kepada kemelut politik yang melanda Malaysia iaitu Perdana Menteri Tan Sri Muhyiddin Yassin dan kabinet baharu beliau. Namun pada tarikh ini, bilangan item berita yang dikutip daripada SCD adalah hampir sekali ganda lebih tinggi daripada bilangan item berita yang disiarkan oleh BH dan tiga kali lebih tinggi daripada MO yang mencatatkan jumlah paling rendah pada 10 Mac dan 11 Mac. Untuk penghasilan item berita dengan jumlah tertinggi pula, BH mencatatkan jumlah paling rendah berbanding dengan akhbar yang lain. Jadual 1 menunjukkan bahawa

tiada persamaan dari segi tarikh bagi jumlah berita tertinggi. BH didapati lebih awal menonjolkan kepentingan isu COVID-19 dengan mencatatkan jumlah laporan tertinggi pada 18 Mac. Hal ini selaras dengan pemahaman bahawa wujudnya kelewatan dalam pelaporan berita, iaitu kesenggangan antara waktu sesuatu peristiwa berlaku dengan tarikh ia disiarkan dalam akhbar.

Keseriusan isu COVID-19 dan usaha untuk membendung penularan virus jelas dilihat pada 16 Mac 2020 apabila kerajaan Malaysia membuat pengumuman bahawa PKP akan dilaksanakan pada 18 Mac. Adakah tindakan ini mempengaruhi pelaporan akhbar? Jawapan yang diperoleh didapati tidak konklusif. SCD mencatatkan jumlah berita paling tinggi pada 20 Mac, MO pada 22 Mac, sementara TS mencatatkan jumlah tertinggi pada tarikh yang juga agak lewat iaitu pada 24 Mac. Namun, MO mencatatkan jumlah yang tinggi pada hari yang dijangkakan – Ahad – iaitu hari yang menerbitkan edisi yang paling tebal. Hanya BH yang memberikan keputusan yang dijangkakan dari segi tarikh. Jumlah teks berita tertinggi dicatatkan oleh BH ialah pada 18 Mac. Jumlah berita pada ketiga-tiga tarikh tersebut dapat dilihat dalam Jadual 2. Hal ini menunjukkan bahawa walaupun COVID-19 dapat dilaporkan daripada perspektif baharu – iaitu undang-undang kawalan pergerakan – ia tidak semestinya digambarkan dengan jumlah berita.

Jadual 2: Jumlah berita COVID-19 pada 16, 17 dan 18 Mac

Akhbar	16 Mac	17 Mac	18 Mac
<i>Sin Chew Daily</i>	94	125	120
<i>The Star</i>	65	85	93
<i>Makkal Osai</i>	44	63	70
<i>Berita Harian</i>	47	46	63

Walaupun bagaimanapun, tiga akhbar, iaitu SCD, TS dan MO, masih menunjukkan peningkatan jumlah laporan pada hari selepas pengumuman PKP berbanding hari sebelumnya. Dapatan ini menunjukkan bahawa pada ketika itu, COVID-19 dilaporkan bukan sahaja sebagai peristiwa kesihatan, tetapi juga sebagai peristiwa kemasyarakatan. Jika sebelum ini laporan akhbar memfokuskan kepada kerangka bencana kesihatan serta impaknya terhadap masyarakat, kini COVID-19 turut dilaporkan dalam kerangka baharu, iaitu penguatkuasaan peraturan serta kesannya terhadap masyarakat.

Jadual 3 menunjukkan bahawa tiga akhbar – SCD, TS dan MO mencatatkan jumlah berita yang tinggi selepas tarikh 16 Mac, sementara BH tidak menunjukkan perubahan yang ketara sehingga edisi pada 18 Mac – hari pertama PKP 1.0

dilaksanakan. Jumlah dan tarikh-tarikh ini dapat dilihat sebagai bermakna kerana pemahaman tentang amalan penerbitan akhbar – iaitu aktiviti pengumpulan, penulisan, pencetakan dan pengedaran sesebuah edisi – dan kelewatan dalam melaporkan sesuatu peristiwa berita. Walau bagaimanapun, penjelasan tentang perbezaan jumlah berita keseluruhan antara BH dengan akhbar lain boleh difahami sebagai hasil daripada kaedah pengumpulan data.

Jadual 3: Jumlah dan trend laporan berita tentang COVID-19 dalam akhbar

Akhbar	Jumlah keseluruhan berita yang menyebut tentang COVID-19	Tarikh keluaran dan jumlah berita paling tinggi	Tarikh keluaran dan jumlah berita paling rendah
<i>Sin Chew Daily</i>	1,704	20 Mac: 144	10 Mac: 58
<i>The Star</i>	1,343	24 Mac: 118	10 Mac: 31
<i>Makkal Osai</i>	834	22 Mac: 79	10 dan 11 Mac: 14
<i>Berita Harian</i>	675	18 Mac: 63	10 Mac: 21

Kumpulan penyelidik menggunakan kata carian COVID-19 dan perkataan atau istilah seumpamanya sebagai kaedah pengumpulan data, dan mengabaikan ‘perintah kawalan pergerakan’. Daripada aktiviti pengumpulan data, terdapat laporan berita BH yang hanya menumpukan kepada PKP dengan tidak melakukan sebarang rujukan tentang COVID-19 (dan perkataan lain yang berkaitan). Jadi berkemungkinan besar dalam melaporkan berita tentang PKP, BH kurang mengaitkan PKP dengan COVID-19 berbanding dengan akhbar lain. Namun para penyelidik juga melihat bahawa SCD, TS dan MO turut melaporkan tentang PKP sebagai berita tanpa menyebut tentang COVID-19 secara spesifik dan masih mencatatkan jumlah berita tentang COVID-19 yang lebih tinggi daripada BH dalam tempoh kutipan data.

Secara umumnya, jumlah berita tentang COVID-19 menunjukkan peningkatan selepas 16 Mac 2020, namun, sebagai peristiwa berita, trajektori peningkatan dalam akhbar SCD lebih jelas berbanding dengan akhbar lain. Dari 10 Mac hingga 16 Mac 2020, jumlah item berita COVID-19 dalam SCD dicatatkan dalam dua angka, tetapi selepas 17 Mac hingga 25 Mac 2020, bilangan berita yang dihasilkan mencatatkan peningkatan kepada tiga angka. Sebaliknya, TS – akhbar kedua dalam senarai yang menerbitkan berita paling tinggi tentang COVID-19 – tidak menunjukkan peningkatan kepada tiga angka sehingga edisi 19 Mac 2020. Hal ini mungkin boleh difahami iaitu TS telah mencapai ‘titik tepu’ dalam penyiaran COVID-19 sebagai peristiwa berita dan tiada maklumat baharu untuk pementakan baharu.

Peristiwa Berita COVID-19 dalam Ruang (dan Angka)

Sebagai peristiwa berita, COVID-19 muncul dalam semua ruang dalam akhbar yang dikaji. Seperti yang telah dinyatakan dalam perbincangan tentang kutipan dan pengumpulan data, ruang akhbar umumnya terbahagi kepada berita dalam negeri, berita luar negeri, berita perniagaan dan berita sukan. Kesemua berita ini lebih cenderung berunsur berita berat dan dari segi jumlah mendominasi ruang yang lain. Berita ringan lebih ketara disiarkan dalam berita hiburan dan berita budaya dan ruang pendapat (*opinion-editorial*). Kesemua akhbar melaporkan COVID-19 sebagai berita berunsur berat dan berita berunsur ringan atau rencana. Berita tentang COVID-19 ditemukan dalam ruang berita nasional atau dalam negara, antarabangsa atau luar negara, ruang berita perniagaan, berita sukan, dan juga hiburan.

Secara umumnya, akhbar-akhbar ini turut menunjukkan ciri amalan penerbitan tersendiri dari segi ruang dan penerbitan berita ringan. TS contohnya, mempunyai edisi tambahan (*supplementary edition*) untuk berita perniagaan dan berita yang berkaitan dengan budaya dan cara hidup, selain daripada tumpuan kepada negeri Pulau Pinang sebagai berita tentang wilayah. TS turut memberikan perhatian yang lebih luas kepada berita tentang Asia Tenggara melalui *StarAsean+*. Hal ini menjadikan jumlah berita luar negara dalam TS lebih padat dan menyeluruh. BH mempunyai ruang khusus yang menampilkan rencana tentang agama Islam, sementara MO mempunyai ruang tetap yang melaporkan berita dari India. TS juga mempunyai ruang *In and Around China* yang banyak melaporkan tentang COVID-19 di China. Hal ini menunjukkan bahawa aspek sosiobudaya-ekonomi-politik dapat dilihat dalam akhbar di Malaysia.

Dari segi tarikh dan edisi, umum sedia mengetahui bahawa setiap akhbar menerbitkan halaman tambahan untuk hari minggu seperti Sabtu dan Ahad. Edisi Sabtu dan Ahad dalam tempoh kutipan data jatuh pada 14 Mac dan 21 Mac (Sabtu); dan 15 Mac dan 22 Mac (Ahad). Pemahaman konvensional mengandaikan bahawa akan berlaku peningkatan bilangan berita tentang COVID-19 terutamanya berita berunsur ringan (dalam bentuk rencana atau *feature articles*) pada tarikh-tarikh ini. Namun tiada peningkatan signifikan dari segi jumlah berita untuk TS. Hal ini boleh difahami sebagai kurangnya usaha untuk memaknakan COVID-19 kepada pembaca dan amalan pemberitaan yang digunakan oleh akhbar di Malaysia. Perbincangan yang dilakukan oleh Bosch dan Wasserman (2023) boleh diterapkan untuk memahami situasi ini. Tumpuan kepada sumber kerajaan dan kerangka pelaporan COVID-19 sebagai isu keselamatan dan kesihatan menghadkan perbincangan kepada kehidupan rakyat sehari-hari. Selain itu, amalan kuarantin oleh pihak kerajaan turut membataskan usaha akhbar untuk melaporkan COVID-19 dalam kerangka personalisasi.

SCD pula menunjukkan bahawa jumlah berita yang menyebut tentang COVID-19 lebih tinggi pada hari Sabtu berbanding dengan hari Ahad. MO menunjukkan sebaliknya dengan jumlah berita yang tinggi pada 15 Mac (51) dan 22 Mac (79) berita berbanding pada hari sebelum atau selepas. Walau bagaimanapun, BH menunjukkan keadaan sebaliknya iaitu pada 15 Mac (Ahad), jumlah berita COVID-19 mencatatkan angka yang rendah (29) berbanding 37 pada hari sebelum (14 Mac, Sabtu) dan 47 pada hari selepas (16 Mac, Isnin). Hal ini dapat dijelaskan bahawa edisi Sabtu dan Ahad menyiarkan lebih banyak berita ringan yang boleh dirancang lebih awal, dan jumlah yang dicatatkan oleh BH mungkin menunjukkan bahawa akhbar ini tidak menghasilkan berita baharu dan meneruskan aktiviti penghasilan berita seperti biasa. Keadaan ini turut diperjelaskan bahawa promoter peristiwa berita – elit sosiopolitik dan ekonomi – tidak menghasilkan peristiwa untuk dilaporkan sebagai berita. Trend ini turut ditunjukkan oleh TS yang tidak menerbitkan edisi berita perniagaan pada hari Ahad.

Kesemua akhbar menyediakan ruangan khas untuk COVID-19. Penggunaan nama khusus ini menunjukkan sifat peristiwa berita dan amalan pemberitaan yang digunakan oleh akhbar. COVID-19 ialah peristiwa berita yang berterusan untuk jangka masa yang tidak dapat dijangka, selain berpotensi untuk berkembang dan berubah, menjadikan amalan pemberian ruangan sebagai kaedah untuk akhbar melaporkan berita. Jelas bahawa sebagai peristiwa berita, COVID-19 dilihat sebagai *continuing news* dan *developing news*. Dalam membincangkan sosiologi bilik berita, Tuchman (1973) berkongsi tentang lima jenis berita yang digunakan sebagai definisi peristiwa untuk membantu pekerja berita (*newswriters*) menjalankan tugas mereka. Antaranya ialah *continuing news* iaitu berita berterusan tentang suatu peristiwa yang sama dan *developing news* ialah berita yang masih belum diketahui sepenuhnya semua fakta berkaitan. Dalam konteks ini, COVID-19 ialah peristiwa berita yang berterusan untuk jangka masa tertentu dan pelaporan berita perlu dikemas kini dengan maklumat dan perspektif baharu dalam setiap edisi akhbar. Ruangan ini bersifat sementara dan boleh dihilangkan apabila peristiwa berita tersebut berakhir.

Jadual 4 menunjukkan kesemua akhbar membentuk ruangan khas untuk melaporkan COVID-19 daripada perspektif Malaysia. Ruangan khas tersebut ialah: Battling COVID-19 (TS), Bersatu Menentang Penyakit Coronavirus (SCD), Corona (MO) dan Penularan COVID-19 (BH). Dari segi jumlah berita dalam ruangan khas ini, dapat dilihat bahawa BH meletakkan banyak item berita di bawah tema penularan COVID-19 (22.7%). Jumlah ini dilihat sebagai signifikan jika dibandingkan dengan amalan TS (10.7%). Hal ini menunjukkan bahawa berbanding dengan TS, BH menjadikan pemberian tema sebagai sebahagian daripada amalan penerbitan berita COVID-19. Walau bagaimanapun dari segi peratusan, usaha SCD lebih signifikan dalam liputan tentang COVID-19 sebagai berita berterusan dan berkembang dengan 37.4%.

SCD dan TS dilihat memilih perkataan yang lebih evokatif dalam penyampaian idea dan berupaya menimbulkan perasaan tertentu. Penggunaan perkataan 'menentang' dan *battling* yang digunakan oleh SCD dan TS memberikan rangka dan membingkaikan tindak balas terhadap COVID-19 sebagai satu perjuangan atau penentangan. MO pula sangat umum dalam membingkaikan pendekatan akhbar tersebut terhadap COVID-19 sebagai peristiwa berita dengan menggunakan perkataan 'corona'. BH tidak membingkaikan peristiwa berita COVID-19 dalam konteks peperangan dan pergelutan, tetapi penggunaan perkataan 'penularan' membawa makna yang lebih dekat dengan COVID-19 sebagai isu kesihatan. Pusat Rujukan Persuratan Melayu (PRPM) lebih cenderung mengaitkan makna tular dan penularan dengan makna perubatan. Perkataan penularan mengandungi maksud meluas dan senyap yang juga sinonim dengan merebak sesuai dengan sifat virus. Penularan dan merebak juga membawa maksud sukar untuk dibendung. Dalam konteks ini, BH boleh dikatakan lebih cenderung untuk memberikan sifat kepada COVID-19, sementara SCD dan TS lebih menumpukan kepada maksud tindakan melalui penggunaan kata kerja (*battling*) dan frasa 'bersatu menentang'. SCD lebih jelas dengan penggunaan perkataan penyakit sebagai satu bentuk penegasan dan pengkhususan kepada COVID-19.

Jadual 4: Ruangan khas tentang COVID-19 dan jumlah berita

Akhbar	Nama ruangan	Jumlah berita
<i>Sin Chew Daily</i>	Bersatu Menentang Penyakit Coronavirus	638
<i>The Star</i>	<i>Battling</i> COVID-19	144
<i>Berita Harian</i>	Penularan COVID-19	143
<i>Makkal Osai</i>	Corona	15

Dapatan yang telah dibincangkan memperlihatkan bahawa kesemua akhbar yang dijadikan bahan kajian dalam tempoh yang dipilih meletakkan COVID-19 sebagai peristiwa berita yang penting. Jumlah berita yang dihasilkan adalah tinggi dan berulang dalam pelbagai ruangan. COVID-19 lebih cenderung dilaporkan sebagai berita berunsur berat kerana sifatnya sebagai gabungan antara *continuing* dan *developing news*. Oleh itu, boleh dikatakan bahawa struktur piramid terbalik sebagai struktur lalai penulisan berita berat mendominasi cara pelaporan COVID-19 sebagai peristiwa berita dalam akhbar di Malaysia. Sebagai satu bentuk genre, ruangan berita dalam negara, luar negara, perniagaan dan sukan lazimnya dilaporkan dalam bentuk berita berat. Kecenderungan terhadap berita berat ini merujuk kepada amalan organisasi berita yang menumpukan kepada definisi rasmi sesuatu peristiwa, dengan memberi penekanan kepada sumber rasmi sebagai rujukan utama dalam pelaporan.

Dalam analisis kritis wacana media, aspek kehilangan atau ketiadaan (*absence*) ialah sama penting atau mungkin juga lebih penting daripada keberadaan (*presence*). Makna turut terkandung dalam jumlah yang sedikit atau tidak signifikan, dan makna turut dibaca dari segi keberadaan suatu peristiwa berita yang dilaporkan dalam jumlah teks laporan yang tinggi. Dalam konteks ini, maklumat tentang angka dan ruangan berupaya untuk memaknakan kaedah pelaporan COVID-19 sebagai peristiwa berita dan menyingkap peranan amalan organisasi berita dan pengaruh persekitaran masyarakat. Contohnya dapat dilihat dalam ruangan seperti *Agama, Sastera dan Budaya* (ruangan dalam BH), *In and Around China* dan berita dari Pulau Pinang (dua ruangan dalam TS), dan *India* (nama ruangan dalam MO). Kewujudan ruangan-ruangan ini menunjukkan karakter akhbar yang dikaitkan dengan kumpulan etnik yang tertentu di Malaysia dan pengaruh sosiobudaya dalam penghasilan berita akhbar di Malaysia.

Dapatan ini memperlihatkan bahawa penerbitan akhbar di Malaysia dipengaruhi oleh kemajmukan masyarakatnya. Akhbar yang diterbitkan di Malaysia dibentuk untuk memenuhi keperluan pembaca sasaran. Akhbar vernakular memainkan peranan penting dalam memperjuangkan kepentingan kumpulan etnik tertentu dengan menyiarkan berita daripada perspektif sosiobudaya komuniti. Walaupun berbincang tentang peristiwa berita lain, kajian Yang, Ponnann dan De Rycker (2020) tentang isu tuntutan Laut China Selatan menyimpulkan hal yang sama. Kajian beliau tentang akhbar SCD menunjukkan bahawa akhbar tersebut mempunyai perspektif yang ketara menyokong negara China.

Kehadiran berita tentang COVID-19 dalam ruangan *Agama, Sastera dan Budaya* dalam BH menunjukkan bahawa pandemik turut dimaknakan sebagai isu agama (Islam) bagi pembaca BH. Ruangan *India* dalam MO boleh dilihat sebagai suatu amalan yang bersifat masuk akal (*commonsensical*) sebagai sebuah akhbar vernakular. Namun, sebagai akhbar berbahasa Inggeris, kehadiran ruangan *In and Around China* menggambarkan kecenderungan TS untuk menggunakan latar belakang etnik Cina sehingga mempengaruhi amalan penghasilan berita. TS dimiliki oleh parti politik Malaysian Chinese Association yang mewakili etnik Cina dalam parti multi-etnik Barisan Nasional. Amalan ini juga boleh dikaitkan dengan aspek sosioekonomi selain daripada sosiobudaya. Menurut Yang, Ponnann dan De Rycker (2020), negara China ialah rakan dagang terbesar Malaysia, sementara Malaysia ialah rakan dagang ketiga bagi China. Apabila difahamkan bahawa aktiviti ekonomi utama masyarakat Cina di Malaysia ialah perdagangan, dan apabila dipertimbangkan perkaitan rapat akhbar TS dengan etnik Cina, kehadiran ruangan seperti ini memperlihatkan pengaruh kemasyarakatan dalam amalan penerbitan akhbar tersebut.

Bentuk perhubungan ini menunjukkan bahawa organisasi berita membuat andaian tertentu tentang pembaca atau memiliki maklumat khusus bagi memastikan berita yang disiarkan relevan dan bermakna kepada khalayak. Walau bagaimanapun, hubungan antara pembaca dan berita boleh dilihat sebagai bersifat timbal balik, apabila organisasi berita memberi isyarat bahawa pembaca mereka—sama ada berbangsa India, Cina atau beragama Islam—perlu memberi perhatian kepada peristiwa tertentu yang berkaitan dengan India, China atau hal ehwal agama.

Daripada kesemua akhbar yang dikaji, dua buah akhbar SCD dan TS dilihat sebagai akhbar yang mempunyai banyak ruangan menerusi akhbar mingguan dan keluaran khas seperti sisipan tertentu, contohnya, TS menerusi ruangan seperti *StarHealth* dan SCD menerusi ruangan Pengetahuan Perubatan. Sepanjang tempoh kajian, *StarHealth* tidak menerbitkan jumlah rencana yang signifikan tentang COVID-19 dari segi jumlah mahupun tajuk. Sementara ruangan Pengetahuan Perubatan mempunyai sembilan berita tentang atau yang menyebut tentang COVID-19. Hal ini boleh difahami dalam konteks kewartawanan kesihatan di Malaysia. Rohana, Md Azalanshah dan Fadli (2020) menyarankan bahawa perpindahan daripada corak penulisan konvensional kepada corak penulisan yang lebih interpretif masih belum mampu diterapkan sepenuhnya dalam pelaporan berita kesihatan. TS dalam konteks ini mempunyai kelebihan kerana penggunaan bahasa Inggeris memudahkannya untuk menyadur maklumat untuk diterbitkan berbanding akhbar lain. Namun, kesimpulan yang lebih jelas tidak dapat dilakukan untuk akhbar SCD. Walau bagaimanapun, kajian Sue (2022) tentang COVID-19 dalam SCD turut menunjukkan bahawa akhbar tersebut bergantung pada sumber rasmi. Hal yang sama dapat dilihat dalam akhbar lain dalam kajian ini. Malahan, kesemua kajian yang dibincangkan dalam makalah ini mendapati bahawa akhbar sangat bergantung pada maklumat daripada pihak kerajaan. Walau bagaimanapun, maklumat yang sama tidak semestinya ditempatkan dalam ruangan yang serupa oleh setiap akhbar. Oleh itu, amalan penempatan ruangan merupakan pendekatan khusus yang diamalkan secara berbeza oleh setiap organisasi akhbar. Secara ringkas, amalan pemberitaan mempengaruhi jenis ruangan berita yang dihasilkan oleh sesebuah akhbar.

KESIMPULAN

Fokus untuk meneliti laporan COVID-19 dalam aspek ruang dan jumlah berita ialah satu usaha untuk memahami amalan pengumpulan dan penghasilan berita akhbar pelbagai bahasa di Malaysia. Amalan organisasi dapat dilihat terikat dengan identiti akhbar dalam persekitaran sosiobudaya-ekonomi-politik akhbar. BH dan TS dianggap sebagai akhbar arus perdana kerana secara linguistiknya, akhbar ini dapat diakses oleh semua rakyat Malaysia tanpa mengira latar

belakang etnik dan bangsa tidak seperti SCD dan MO yang dikategorikan sebagai akhbar vernakular. Pengklasifikasian TS sebagai akhbar arus perdana adalah kerana bahasa Inggeris tidak menghadkan akses kepada kumpulan etnik-linguistik tertentu, hanya dipengaruhi oleh latar sosioekonomi. Dalam kes BH, walaupun akses tidak dihadkan dari segi linguistik, namun, amalan pemberitaan dapat dilihat turut sarat dengan latar identiti sosial etnik dengan ruangan yang dilihat selari dengan identiti Melayu-Islam. Sementara itu, TS juga dapat dilihat lebih cenderung kepada pelaporan berita tentang etnik Cina dan Pulu Pinang.

Peristiwa COVID-19 boleh dilihat sebagai pemangkin kepada perkembangan kewartawanan kesihatan di Malaysia. Namun demikian, dominasi berita berat berbanding rencana berbentuk kupasan dan laporan siasatan menunjukkan bahawa akhbar di Malaysia masih ketinggalan, khususnya BH sebagai akhbar arus perdana. Kesan pandemik COVID-19 terhadap kewartawanan kesihatan di Malaysia hanya dapat dinilai dalam jangka masa yang lebih panjang daripada tempoh kutipan data semasa. Oleh itu, penemuan yang lebih tuntas hanya dapat diperoleh melalui penyelidikan lanjutan yang melibatkan data yang lebih luas serta tempoh kajian yang lebih panjang.

Melalui kajian ini, beberapa kaedah tambahan akan diterapkan terhadap data yang dikumpul bagi menjawab persoalan berkaitan laporan COVID-19 dalam akhbar-akhbar di Malaysia, khususnya dalam memahami makna yang lebih mendalam. Walau bagaimanapun, terdapat cabaran tersendiri yang perlu dihadapi oleh penyelidik terutamanya berkaitan kaedah serta kebolehcapaian data. Justeru, kajian ini memerlukan kumpulan pengkaji yang terdiri daripada pelbagai etnik serta memiliki kepakaran dalam menganalisis data yang berbentuk tekstual dan linguistik.

Kajian ini diharapkan berjaya memberikan gambaran awal tentang pengaruh amalan pelaporan berita dan persekitaran sosiobudaya terhadap kandungan akhbar arus perdana dan vernakular Malaysia. Kesimpulan yang dapat dibuat pada peringkat awal ini menunjukkan bahawa pengaruh institusi akbar lebih ketara mempengaruhi kandungan akhbar. Dapatan ini menyokong pandangan umum bahawa pengaruh sosiobudaya-ekonomi-politik mempengaruhi amalan penerbitan berita, sama ada secara langsung mahupun tersirat dalam proses pemaknaan sesuatu peristiwa berita.

PENGHARGAAN

Penyelidikan ini dibiayai oleh Pusat Pengajian Bahasa, Tamadun dan Falsafah, Universiti Utara Malaysia di bawah Skim Geran Penyelidikan Universiti (Kod S/O 14783).

RUJUKAN

- Al-Afnan, M.A. 2020. COVID 19-the foreign virus: Media bias, ideology and dominance in Chinese and American newspaper articles. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature* 9(1): 56-60. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijalel.v.9n.1p.56>
- Boiral, O., M.-C. Brotherton, L. Rivaud and L. Guillaumie. 2021. Organizations' management of the COVID-19 pandemic: A scoping review of business articles. *Sustainability* 13(7): 3993. <https://doi.org/10.3390/su13073993>
- Blumler, J.G and F. Esser. 2019. Mediatization as a combination of push and pull forces: Examples during the 2015 UK general election campaign. *Journalism* 20(7): 855-872. <https://doi.org/10.1177/1464884918754850>
- Breed, W. 1955. Social control in the newsroom: A functional analysis. *Social Forces* 33(4): 326-335. <https://doi.org/10.2307/2573002>
- Bosch. T. and H. Wasserman. 2023. South African tabloid coverage of COVID19: The Daily Sun. *Media Culture & Society* 45(3): 656-667. <https://doi.org/10.1177/01634437221140514>
- Bunce, M. 2017. Management and resistance in the digital newsroom. *Journalism* 20(7). <https://doi.org/10.1177/1464884916688963>
- Djerf-Pierre, M. and A. Shehata. 2017. Still an agenda setter: Traditional news media and public opinion during the transition from low to high choice media environments. *Journal of Communication* 67(5): 733-757. <https://doi.org/10.1111/jcom.12327>
- Fairclough, N. 1995. *Media discourse*. London: Edward Arnold.
- Hadlington, L., L.J. Harkin, D. Kuss, K. Newman and F.C. Ryding. 2023. Perceptions of fake news, misinformation, and disinformation amid the COVID-19 pandemic: A qualitative exploration. *Psychology of Popular Media* 12(1): 40-49. <https://doi.org/10.1037/ppm0000387>
- Harcup, T. and D. O'Neill. 2016. What is news? News values revisited (again). *Journalism Studies* 18(12): 1470-1488. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2016.1150193>
- Jo, W., J. Lee, J. Park and Y. Kim. 2020. Online information exchange and anxiety spread in the early stage of the novel coronavirus (COVID-19) outbreak in South Korea: Structural topic model and network analysis. *Journal of Medical Internet Research* 22(6): e19455. <https://doi.org/10.2196/19455>
- Krawczyk, K., T. Chelkowski, D.J. Laydon, S. Mishra, D. Xifara, B. Gibert, S. Flaxman, T. Mellan, V. Schwämmle, R. Röttger, J.T. Hadsund and S. Bhatt. 2021. Quantifying online news media coverage of the COVID-19 pandemic: Text mining study and Resource. *Journal of Medical Internet Research* 23(6): e28253. <https://doi.org/10.2196/28253>
- Lowry, W. 2011. Institutionalism, news organizations and innovation. *Journalism Studies* 12(1): 64-79. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2010.511954>
- Mahima, B.N., H.K. Tiwari, P. Mahapatra, S. Amudhan and G.N. Rao. 2020. COVID-19 epidemiology: Through the eyes of vernacular newspapers. *Indian Journal of Public Health* 64(6): 217-220. https://doi.org/10.4103/ijph.IJPH_485_20

- Martins, N., A.J. Weaver and T. Lynch. 2018. What the public “knows” about media effects research: The influence of news frames on perceived credibility and belief change. *Journal of Communication* 68(1): 98–119. <https://doi.org/10.1093/joc/jqx004>
- Nielsen, R.K., R. Fletcher, N. Newman, J.S. Brennen and P.N. Howard. 2020. Navigating the ‘infodemic’: How people in six countries access and rate news and information about coronavirus. Reuters Institute for the Study of Journalism (RISJ). 15 April. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/infodemic-how-people-six-countries-access-and-rate-news-and-information-about-coronavirus> (accessed 15 August 2023).
- Pantti, M., K. Wahl-Jorgensen and S. Cottle. 2012. *Disaster and the media*. New York: Peter Lang.
- Papapicco, C. 2020. Informative contagion: The coronavirus (COVID-19) in Italian journalism. *Online Journal of Communication and Media Technologies* 10(3): e202014. <https://doi.org/10.29333/ojcm/7938>
- Parvin, G., M.H. Rahman, R. Ahsan and M.A. Abedin. 2020. Media discourse about the pandemic novel coronavirus (COVID-19) in East Asia: The case of China and Japan. *Social Sciences & Humanities Open*. SSHO-D-20-00188. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3603875>
- Petrow, R. 1982. Gatekeeper exercises are effective, revealing, easy to construct. *Journalism Educator* 37(3): 10–41. <https://doi.org/10.1177/107769588203700303>
- Prodnik, J.A. and I. Vobič. 2024. News sources in the sociology of the media. A critical re-examination. *Critical Sociology* 50(4–5): 795–812. <https://doi.org/10.1177/08969205231217306>
- Quinn, A.A. 2010. 30 years of bad news: The Glasgow University Media Group and the intellectual history of media and cultural studies, 1975–2005. PhD diss., University of Glasgow.
- Richtel, M. 2020. W.H.O. fights a pandemic besides coronavirus: An ‘infodemic’. *The New York Times*. 6 February. <https://www.nytimes.com/2020/02/06/health/coronavirus-misinformation-social-media.html> (accessed 24 June 2020).
- Rohana Amdan, Md Azalanshah Md Syed and Fadli Abdullah. 2020. Keseimbangan pelaporan berita kesihatan dan amalan kod etika profesional kewartawanan di Malaysia. ‘*Abqari Journal* 23(1): 267–287. <https://doi.org/10.33102/abqari.vol23no1.276>
- Rohizah, Halim. 2012. Media discourse and the production of meaning: Analysis of the Iraq war 2003 in Malaysian and British newspapers. PhD diss., Awang Had Salleh Graduate School, Universiti Utara Malaysia.
- Singer, J.B. 2005. The political j-blogger: ‘Normalizing’ a new media form to fit old norms and practices. *Journalism* 6(2): 173–198. <https://doi.org/10.1177/1464884905051009>
- Sue Chee Tong. 2022. Framing the news sources in COVID-19 news by Sin Chew Daily: Comparison between the early stages of the pandemic and endemic. *Higher Education and Oriental Studies (HEOS)* 2(6): 56–61. <https://doi.org/10.54435/heos.v2i6.87>

- Tuchman, G. 1972. Objectivity as strategic ritual: An examination of newsmen's notions of objectivity. *American Journal of Sociology* 77(4): 660–679.
- _____. 1973. Making news by doing work: Routinizing the unexpected. *American Journal of Sociology* 79(1): 110–131. <https://doi.org/10.1086/225510>
- _____. 1978. *Making news: A study in the construction of reality*. New York: Free Press.
- United Nations Department of Global Communications. 2020, March 31. UN tackles 'infodemic' of misinformation and cybercrime in COVID-19 crisis. <https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/un-tackling-%E2%80%98infodemic%E2%80%99-misinformation-and-cybercrime-COVID-19> (accessed 24 May 2021).
- Westlund, O. and M. Ekström. 2019. News organizations and routines. In *The handbook of journalism studies*, eds. K. Wahl-Jorgensen and T. Hanitzsch, 73–89. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315167497-5>
- White, D.M. 1950. The "Gate Keeper": A case study in the selection of news. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 27(4): 383–390. <https://doi.org/10.1177/107769905002700403>
- Wong, J.C. 2020. Tech giants struggle to stem 'infodemic' of false coronavirus claims. *The Guardian*. 10 April. <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/10/tech-giants-struggle-stem-infodemic-false-coronavirus-claims> (accessed 27 June 2021).
- Yang, L.F., R. Ponnann and A. De Rycker. 2020. Different countries, different perspectives: A comparative analysis of the South China Sea disputes coverage by Malaysian and Chinese newspapers. *China Report* 56(1): 39–59. <https://doi.org/10.1177/0009445519895627>
- Zhou, X., A. Mulay, E. Ferrara and R. Zafarani. 2020. ReCOVery: A multimodal repository for COVID-19 news credibility research. <https://arxiv.org/pdf/2006.05557.pdf> (accessed 27 June 2021).